

INNBERETNING om arkeologiske undersøkelser på (Knutrud,
gnr. 41, brnr. 8, Lillehammer k., Oppland.

FJØERG p.

v/Per Haavaldsen.

Bakgrunn for undersøkelsen.

I forbindelse med omlegging av traséen for Teigveien ble en del av fornminneområdet på Knutrud - Smedstad, Lillehammer frigitt. Området er tidligere befart en rekke ganger. (Se innberetninger fra O.Melby og Inge Lindblom i U.O.top.ark. Samme sted korrespondanse om frigivelsen).

Gjennomføringen av undersøkelsen.

I undersøkelsen som varte fra 18.5. - 29.5. 1978, deltok Trine Bastiansen, Per Haavaldsen og Marianne Lund. Lillehammer kommune stilte traktorgraver med fører til disposisjon den 22.5. Før utgravningsarbeidet startet ble den nye traséen for Tiurveien gått opp og ytterkantene for traséen stukket ut. Traséområdet ble deretter registrert og de røysene som lå innenfor traséen eller som ville bli berørt av traséen ble deretter registrert og markert. Røysene ble deretter kartlagt og lagt inn på kart i målestokk 1:1000. I alt ble det registrert 12 røysar som fikk betegnelsene: A,B,C,D,E,F,G,H,I,K,M,O og P. Fire røysar ble bare undersøkt manuelt, det var røysene C,G,H og K. De øvrige ble dels undersøkt med maskin, dels manuelt.

Utgravningen av alle røysene skjedde etter samme prinsipp. Først ble den ene halvdel av røysa fjernet ned til steril bunn, slik at en fikk en tverrprofil av røysa som ble fotografert og eventuelt tegnet i målestokk 1:20. Deretter ble resten av røysa i de fleste tilfelle fjernet ned til steril bunn. På de røysene der maskin ble brukt til å fjerne massen, skjedde dette bare i de øvre lag av røysa. Røysas nedre steinlag ble alltid fjernet manuelt.

17 Teig

Under røysene P, O, K ble det tatt jordprøver fra bakken under røysa.

Beskrivelse av de enkelte utgravningsobjektene.

Røys A.

Registrering: Lav, uklart markert jordblandet røys. Avskåret av Teigvn. Diam. 3,2 m, h. 0,3 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Røys A var en naturdannelse, delvis påført masse fra opparbeidelsen av Teigveiens gamle trase.

Røys B.

Registrering: Lav, nesten flat, jordblandet røys eller steinlegning. I øst var den bygget inn til en jordfast steinblokk.

L.: 4,3 m (Ø-V/, br.: 4,1 m (N-S) høyde

Beskrivelse etter undersøkelsen: Lav, flat, uregelmessig jordblandet røys. Røysa er bygget av 1-3 lag av brudd og morenestein fra 20 x 10 til 35 x 20 cm i tverrmål. Mellom steinene er røysa fylkt av mørk, sterkt sandholdig muld. Røysa hvilte og var tildels gravd ned i et sterilt lag av grusholdig silt. Mål: Lengde, øst-vest, 4 m, bredde, nord-syd, 3,2 m. Høyde over bakke nivået mot S 28 cm og dybde 45 cm.

Røys C.

Registrering: Lav, rund røys eller steinlegning. Diam. 2,8 m, h. 0,2 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Flat rund steinlegning. Steinlegningen består av 2-3 lag morenestein, tverrmål fra 10 x 5 cm til 20 x 15 cm. Steinlegningen har 2 steinlag som er nedskåret i den sterile undergrunnen, som er grusholdig silt. Det øverste steinlaget i steinlegninga er jordfritt, de to underste steinlagene har gulbrun humusblandet sand

mellom steinene.

Mål: Diam. 1,6, h. 0,2, dybde 0,4 m.

Røys D.

Registrering: Jordblandet og torvdekket røys, bygget omkring 2 store jordfaste moreneblokker. I sentrum, mellom de to store flyttblokkene, er røysa en del omrotet.

Mål: Diam. 7,1 m, h. 0,5 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Jordblandet røys bygget av 1 lag morene og brudd stein, 20 x 20 - 20 x 30 cm i tverrmål. Steinlaget ligger direkte på de-sterile grunnen som består av silt. Den sterile bakken danner en naturlig forhøyning i terrenget omkring de to steinblokkene. I rommet mellom steinene er det gulbrun humus.

Mål: Diam. 7 m, h. (mot S) 0,52 m, dybde 20 m.

Røys E.

Registrering: Lav rund jordblandet røys.

Røysa er bevokst med lyng og små rognetrær. Klart markert.

Mål: Diam. 2,6 m, h. 0,2 m (mot Ø).

Beskrivelse etter undersøkelsen: Rund jordblandet røys bygget av morenestein 10 x 20 - 40 x 40 cm i tverrmål og av større jordfaste stein. Mellom steinene er røysa fylt med mørk humusblandet sand. Røysa er skåret ned i den sterile undergrunnen som består av grus og silt.

Mål: Diam. 2,3 - 2,6 m, h. (mot NØ) 0,30 m, dybde 0,9 m.

Røys F.

Registrering: Lav uregelmessig jordblandet røys eller steinlegning, uklart markert.

Lengde (Ø-V) 3 m, bredde (N-S) 1,5 m, h. 0,1 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Naturdannelse,
består av tilfeldige morenestein som stakk opp
gjennom torva.

Røys G.

Registrering: Lav rund røys, klart markert.
Bevokst med mose og mindre rognetrær.
Diam. 2,5 m, h. 0,15 (mot S)

Beskrivelse etter undersøkelsen: Rund røys
bygget av 4 lag morenestein 10 x 10 - 30 x
40 cm i tverrmål. Røysa består for det meste
av stein som er omlag 20 x 20 cm i tverrmål.
Røysa er jordfri bortsett fra vegetasjonslaget
på det øverste steinlaget. Røysa er skåret ned
i den sterile undergrunnen som består av grus-
holdig silt.
Diam. 2,6 m, h. (mot N) 0,25 m og dybde 0,85 m.

Røys H.

Registrering: Rund røys, klart markert, uten
vegetasjon.
Diam. 3,5 m, h. 0,3 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Rund røys
bygget av 4 lag morene og brudd stein, 10 x 5 -
60 x 60 cm i tverrmål. Røysa er bygget over to
større jordfaste steinblokker og den østlige
halvdelen er nedskåret i den steriel under-
grunnen som består av grus og silt. De øverste
steinlagene i røysa var jordfri i de nederste
var rommene mellom steinene fylt med gul-
brun humus.
Diam. 3,3 m, h. 0,35 m, dybde 0,75 m.

Røys I.

Registrering: Avlang røys, uklart markert.
Lengde (Ø-V) 5,1 m, bredde (N-S) 3,3 m, h. 0,3
m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Avlang,
uregelmessig røys bygget av 2 - 3 lag med brudd

og morenestein, tverrmål 10 x 5 - 20 x 25 cm. Røysa var jordfri og lå i et lite søkk i terrenget. Under røysa var det et sterilt gruslag.

Lengde 5,2 m (Ø-V), bredde (N-S) 3,2 m, h. 0,55 m.

Røys K.

Registrering: Rund røys, klart markert, bevokst med et par busker. Diam. 3 m, h. (mot Ø) 0,4 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Rund røys bygd av 3-8 lag morene stein. De fleste steinene er omkring 20 x 15 cm i tverrmål. De 20 - 35 cm nederst i røys inneholder mørk humusblandet sand, ellers er røysa jordfri. Røysa ligger delvis nedskåret i et sterilt silt og gruslag. Nøfr røysa er humuslaget tykkere enn ellers i utgravningsområdet (20-30 cm tykt) diam. 2,7 m, h. (mot Ø) 0,20 m, dybde 0,65 m.

Røys M.

Registrering: Rund røys, klart markert, uten vegetasjon.

Diam. 3 m, h. 0,1 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Rund røys bygget av 4 - 6 lag morenestein 5 x 10 - 40 x 60 cm i tverrmål. I sentrum av røysa nær bunnen lå en større morenestein 1 x 0,5 m. Røysas øvre del var jordfri, nær bunnen var røysa fylt med mørk humus. Røysa var nedskåret i et humuslag og gikk litt ned i den underliggende sterile siltlaget.
diam. 3,25 m, h (mot S) 0,25 m og dybde 0,75 cm.

Røys O.

Registrering: Lav, rund jordblandet røys avskåret av Teigvn. i SØ.

Diam. 4 m, h. 0,2m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Rund jord-
blandet røys bygget av to lag morenestein, 10 x
10 - 20 x 15 cm i tverrmål. Røysa er bygget opp
på et sterilt lag av silt.

Diam. 2,7 m, h. 0,35.

Røys P.

Registrering: Rund jordblandet røys avskåret
av Teigvn. i SØ.

Diam. 1,9 m, h. 0,2 m.

Beskrivelse etter undersøkelsen: Rund jord-
blandet røys bygget av 4 - 6 lag morenestein
10 x 10 - 20 x 20 cm i tverrmål. Sentrum av
røysa er skåret ned i det sterile siltlaget.
Jordmassene i røysa består av gulbrun humus.
Diam. 1,8 m, h. 0,35 m, dybde 0,55 m.

Oslo 2. oktober 1978

Per Haavaldsen

L.1807. Knuterud-Smedstad, Lillehammer k., Oppland.

Foto Per Haavaldsen 1978.

4. Røys A fra N
5. Samme
6. Røys B fra V
7. Samme
8. Røys C for N
9. Samme
10. Røys D fra V
11. Samme
12. Røys E fra S
13. Samme
14. Røys F fra Ø
15. Samme
16. Røys G fra S
17. Samme
18. Røys H fra S
19. Samme
20. Røys J fra S
21. Samme
22. Røys K fra S
23. Samme
24. Røys M fra N
25. Samme
26. Røys O fra V
27. Samme
28. Røys P fra V
29. Samme
30. Feltet fra NV
31. Feltet fra SV
32. Samme
33. Samme
34. Samme
35. Samme
36. Røys M-O fra S
37. Røys D fra N

L.1808. Knuterud-Smedstad, Lillehammer k., Oppland.
Foto Per Haavaldsen.

- 2-3. Utgår
- 4-5. Snitt i Røys G
- 7-9. Snitt i Røys C
- 10-12. Snitt i røys M
- 13-15. Snitt i Røys K
- 16-18. Snitt i Røys P
- 19-21. Snitt i Røys O
- 22-23. Snitt i Røys B
- 24-26. Snitt i Røys E
- 27-29. Snitt i Røys H
- 30-32. Snitt i Røys J
- 34-37. Feltet med øvre kant av veien stukket.